

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio Practica ...

De Conversatione Apostolica A Curatoribus Animarum piè & fructosè
instituenda - Complectens vatos & solidos modos juvandi & consolandi
diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè ægras & captivas

Lohner, Tobias

Dilingae, 1677

§. 13. Quid circa instructionem Iuventutis & Pueritiæ observandum sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48248)

riose rimantur, aut temerè ingredi parant, multis prægravati desiderijs & propositis tum difficilibus, tum permolestis, vel succumbant penitus, vel plurimum retardentur; illa enim animus nostrum perplexum admodum, inquietumque efficiunt, ut bene cceptum opus aut propter occurrentes difficultates, aut propter multitudinem curarum imperfectum, aut penitus infectum relinquatur.

VI. Denique & illud ejusmodi devotæ Personæ admonendæ sunt, ut rectè iterum S. Franciscus Salesius insinuat p. 3. reg. c. 7. §. 4. ut sancta cum libertate in suis exercitiis devotionis procedant, ita ut neque ad sensibilia solatiola, neque ad similia pietatis opera adeò affixi sint, ut, si vel infirmitate, vel casu improvise, vel honestis, legitimisque de causis, vel Proximo indulgendi, serviendique studio ab ijs avocentur, & impediuntur, mox inquietudine, animique morositate, & impatientiâ conturbentur, sed in continua mentis tranquillitate perseverent, consuetamque illis charitatem, suavitatemque exhibeant, qui ab exercitiis omissis impediuntur; nam neque sensibiles nimium in suis actionibus, nec molles nimis in propositis eos esse convenit, eò quòd hæc vitia inquietudinem & anxietates conscientie inducant, superstitionisque periculo exponant. Satis ergo illis sit, arborem devotionis & bonæ voluntatis, actis profundè radicibus firmiter consistere, nec curandum magnopere, si à ventis aut folia, aut fructus, aut rami etiam agitentur, altè radicato & inconcusso, & firmiter consistente arboris trunco. Unde rectè pius Asceta l. 3. c. 16. *devotus homo, inquit, ubique secum fert Consolatorem suum IESVM, & dicit ad eum: Adesto mihi, Domine IESV, in omni loco & tempore. Hac mihi sit consolatio, libenter velle carere omni humano solatio. Et si tua defuerit consolatio, sit mihi tua voluntas & iusta probatio pro summo solatio; non enim in perpetuum irasceris, neque in aeternum comminaberis.*

§. X.

Quid circa Instructionem Juventutis & Pueritiæ observandum sit.

I. **H**æc instructio, si ulla alia, cordi vel maximè debet esse Operatio Apostolica, eum experientiâ quotidianâ con-

con-

constet, primam institutionem, quam velut liquorem optimum recentes quodammodo testæ imbiberunt, & servari diutius, & si quidem constanter in eadem perseveretur, rectissimo tramite, sine magnis ambagibus, periculorèmq; anfractibus, inoffenso pede ad cælestem Paradisum perducere. Unde meritò S. Franciscus Salesius p. 2. Reg. c. 8. concludit magna industria, labore, & sollicitudine opus esse ad tenentem Pueritiæ & Juventutis animos efformandos, nihilque omitendum, quod ad illius profectum promovendum conducere queat. Quem in finem sequentes ab Operario industriæ adhiberi possunt.

II. Primò itaque ante omnia de operam, ut elementum sermonum DEI, id est, prima Fidei Christianæ mysteria doceantur, nòsse scilicet DEVM Conditorem, Remuneratorem, & Servatorem; nòsse mandata DEI & Ecclesiæ; nòsse peccatorum & bonorum operum diversitatem, & alia, quæ in Catechismorum compendijs continentur; ad quem finem implemet, imprimis ejusmodi Pueros & Puellas, ubi ubi potest, sive in Ecclesia, sive in domo propria instruat, sive in patris aedibus, dum Parentes quocunque ex titulo visita verit, examinatis & simplicissima instructione tales doctrinas Catecheticas instillare conetur. Quod ne difficile aut dignitati suæ minus decorum videatur, saluberrimam S. Augustini l. de catech. rudibus doctrinam altè menti suæ inculpat: *Aeternus Pater* inquit, *ut Verbum suum captui nostro aptaret, & visibus Humanum addiceret, ad eum demisit, ut carne & corpore vestiret, conpigerat Doctorem & Magistrum verba & conceptus mentis suæ deprimere, & abiectis, vulgaribusque vocibus subiicere, ut Auditorum rudium captum non superent?* Certè Elias & Elisæus ut Spiritum communicarent Pueris, non veriti sunt instar Pueri membra contrahere, & os super os, manus super manus, pedes super pedes coarctando se apponere; quidni ergo & Operarius Apostolicus, ut Spiritum gratiæ Juventuti & Pueritiæ infundat, omni modo se ad eorum captum se demittat?

III. Jacto hoc fidei & instructionis Catholicæ fundamento, Tobia senioris exemplum imitetur, & ab infantia eos timere DEVM, & abstinere à peccato doceat, gravitatem illius & turpitudinem ex pœnis maximè & suppliciiis tum in hac, tum in altera vita infligendis (hoc enim motivo præ-

pue absterrentur) dilucidè, appositèque ad captum explicando. Præcipue autem fugam eorum peccatorum, quæ Juvencutem specialiter dedecent, eique magis periculosa censentur (qualia sunt mendacium, furtum, inobedientia, discordia, verba obscœna & similia) frequenter & seriò commendat, ac inculcet.

IV. Ut verò efficacius tam grande peccati malum ab illis removeat, non ipsorum duntaxat peccatorum, sed occasionum etiam ad peccata allicientium fugam seriò illis persuadere conetur, quales præcipue sunt familiaritates tum inanes & vanæ, tum periculosæ & perniciosæ, quæ inter diverfi sexus Adolescentes, Virginisque contrahuntur, & plerumque in carnales amores desinuat. Item Saltus, Spectacula, Ludi, similiaque inania oblectamenta, & boni temporis dilapidationes. Nunquam enim, ut rectè advertit S. Franciscus Salesius l. c. illa sine detrimento animæ adeuntur, peccati que discrimine, sive altercando, sive invidendo, sive contemnendo, sive procaciori salacis amoris levitati indulgendo. Prò quantum innocentis sanguinis (pergit S. Salesius) in ætate teneriori ab his incitamentis vitiatum, depravatùmque est, atque in millena pericula præcipitatum, dum nimium formæ, opibus, affabilitatque tribuentes, audaciores sunt facti, & plus æquo sibi confisi, animæ & innocentie fragilem cimbam ad libidinis scopulos non sine honoris naufragio turpiter alliserunt, & exterioris pompæ, cultusque corporis nimis studiosi, interioris animæ suæ nitoris obliti sunt. Unde merito S. Ambrosij l. 3. de Virg. saluberrima doctrina ob oculos habenda: *Debet bona conscientia mentis esse latitia, non inconditis comessationibus, non nuptialibus excitata symphonis; ibi enim intuta verecundia, illecebra suspecta est, ubi comes deliciarum est extrema saltatio quid enim verecundia ibi potest esse, ubi saltatur, strepitur, concrepatur?* Hinc, teste S. Ephrem. tr. de ludicris Christi fug. ubi Citharæ ac Chori, ac plausus manuum audiuntur, ibi Virorum tenebræ, Mulierum perditio, Angelorum tristitia, & Diaboli festum reperitur.

V. Posthæc paulatim ad Virtutum, & devotionis exercitia eosdem inducat, ita tamen, ut caveat, ne aut eorum multitudine, aut diuturniori continuatione fastidium illis acceriat. Satis ergò erit, si ab initio matutinas, vespertinasque preces,

tes, exacta cum devotione persolvere; easdemque eibi sumptioni præmittere, & subungere, Sacrum Missæ Sacrificiè piè auscultare, Corollam & Litanias Matri Virgini de votè recitare, libellos pios studiosè & cum fructu evolere, conscientiam utiliter examinare, & SS. Confessionis & Eucharistiæ Sacramenta crebrò & reverenter frequentare doceantur.

V I. Quia verò omnem malitiam docet otiositas, testè Siracide c. 33. & ideo juxta Salomonem Prov. 10. *Qui congregat in messe, Filius sapiens est: qui autem stertit in aestate, filius confusionis*: propterea omni studio ac conatu procurat, ut Liberi à Parentibus otiosi non sinantur, sed maturè ijs laboribus, & artibus addiscendis applicentur, quas per totam reliquam vitam velut præcipuum vitæ suæ tum corporalis, tum spiritualis conservandæ instrumentum usurpaturi sunt. Certe de Juventute non minùs verè, quàm de Republica dici potest, quod olim, teste Seneca l. 7. Sapient. dict. 1. Appius Claudius pronunciavit, nimirum negotium illi melius, quàm otium committi, eò quòd animadversum esset, nimia quiete imperia in desidiàm resolvì; & negotium, nomine quidem honorandum, Civitatis mores in statu suo continuïsse, blandæ appellationis quietem verò plurimis vitijs respersisse. Sic enim cognata sunt vitia mentire & furari, ita & proxima sunt nihil & malè agere: tempus perdere, & castitatem non retinere: otiosi & luxuriari, inquit rectè Drexelius in Nicet. c. 3.

V II. Denique cum ipse ad hæc omnia efficienda non sufficiat, Parentum, Ludimagistrorum, aliorumque, quorum curæ commissa, aut Societati adjuncta est Juventus, excitet industriam, ut in ijs, quæ ante dicta sunt, Juventuti instillantibus sedulò quæ pœnis, quæ præmijs propositis collaborent. Imò & libellos parvos similia capita breviter & ad captum explicantes interdum distribuat, ut, quæ ex ipsa vocali instructione non satis perceperunt, ex ipsis libellis repetere, melius que ab aliis discere queant.

CAPUT III.

DE CONSOLATIONE APOSTOLICA.

E Tiam hanc suuccionem propriam esse Operarij Apostolici, vel ex eo satis colligitur, quòd ipsius officium sit in animarum salute cooperari Deo, qui, teste S. Paulo 2. Cor. 1. c. 4. Part.